

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 grudnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący,
sprawozdawca)

SSN Zbigniew Korzeniowski

Ławnik SN Jarosław Gałkiewicz

Protokolant Kamila Zacharz

przy udziale obwinionego X. Y. – sędziego Sądu Rejonowego w S. oraz SSO X. Y. -
Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego przy Sądzie Okręgowym w O.,

w sprawie **X. Y. – sędziego Sądu Rejonowego w S.**,

obwinionego o popełnienie przewinienia dyscyplinarnego z art. 107 § 1 pkt 1 ustawy
z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych – powoływanej dalej
jako u.s.p.,

na rozprawie w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej w dniu 8 grudnia 2025 r.,

po rozpoznaniu odwołań: Krajowej Rady Sądownictwa oraz obwinionego X. Y. –
sędziego Sądu Rejonowego w S. od wyroku Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie
Apelacyjnym w [...] z dnia 26 października 2023 r., sygn. akt [...]

orzeka:

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że w miejsce
wymierzonej obwinionemu X. Y. – sędziemu Sądowi Rejonowego w S.
kary dyscyplinarnej przeniesienia na inne miejsce służbowe, tj. do sądu
równorzędnego w obszarze właściwości miejscowej Sądu
Apelacyjnego w [...]1, na mocy art. 109 § 1 pkt 2a u.s.p. wymierza karę

Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym w [...] wyrokiem z dnia 26 października 2023 r., sygn. akt [...], uznał obwinionego X. Y. – sędziego Sądu Rejonowego w S., za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu opisanego w części wstępnej wyroku, stanowiącego przewinienie dyscyplinarne z art. 107 § 1 pkt 1 u.s.p. i za to na podstawie art. 107 § 1 pkt 1 u.s.p. w zw. z art. 109 § 1 pkt 4 u.s.p. wymierzył mu karę dyscyplinarną przeniesienia na inne miejsce służbowe, tj. do sądu równorzędnego w obszarze właściwości miejscowej Sądu Apelacyjnego w [...]1; na podstawie art. 133 u.s.p. kosztami postępowania dyscyplinarnego obciążył Skarb Państwa (k. 481 - 481v akt o sygn. [...]).

Od powyższego wyroku odwołania złożyli: Krajowa Rada Sądownictwa oraz obwiniony X. Y. – sędzia Sądu Rejonowego w S.

Krajowa Rada Sądownictwa zaskarżyła wyrok na korzyść X. Y. - sędziego Sądu Rejonowego w S., w części dotyczącej orzeczenia o karze. W odwołaniu **zarzuciła** rażącą niewspółmierność wymierzonej obwinionemu kary przeniesienia na inne miejsce służbowe, której dolegliwość przekracza stopień winy obwinionego oraz nie uwzględnia właściwości i warunków osobistych sprawcy, tj. w szczególności faktu, iż nie był on wcześniej karany za popełnienie deliktów dyscyplinarnych i **wniósł** o zmianę zaskarżonego wyroku w części dotyczącej orzeczenia o karze przez wymierzenie obwinionemu kary dyscyplinarnej obniżenia wynagrodzenia zasadniczego o 5% na okres 6 miesięcy (k. 512 - 514 akt o sygn. [...])

Obwiniony X. Y. – sędzia Sądu Rejonowego w S. w swoim odwołaniu wskazał na uchybienia w postaci:

- wyroku niespełniającego wymogów z art. 413 § 1 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p., poprzez błędne wskazanie w jego części wstępnej w miejscu Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego przy Sądzie Okręgowym w O. – X. Y., co nie powinno podlegać sprostowaniu jako oczywista omyłka pisarska;

- pozbawienia prawa do obrony, poprzez brak wysłania przed wyznaczonym na dzień 29 września 2023 r. terminem rozprawy zawiadomienia o składzie orzekającym zgodnie z dyspozycją art. 42a § 5 zdanie trzecie u.s.p.;

- niezasadnego oddalenia wniosku dowodowego o przesłuchanie w charakterze świadka sędzi wizytator X.2 Y.2 na okoliczność prawidłowości,

rzetelności i obiektywizmu sporządzonych protokołów wizytacji i lustracji załączonych do akt sprawy;

- błędnego uznania przez sąd dyscyplinarny pierwszej instancji o braku podstaw do wystąpienia do Trybunału Konstytucyjnego z pytaniem prawnym o zgodność przepisów ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki;

Podnosząc te zarzuty **wniósł** o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Dyscyplinarnemu przy Sądzie Apelacyjnym w [...], zaś z ostrożności procesowej wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i wymierzenie kary dyscyplinarnej upomnienia (k. 504 - 508 akt o sygn. [...]).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Oba odwołania zasługują na uwzględnienie w części w której wnoszą o złagodzenie kary dyscyplinarnej wymierzonej obwinionemu X. Y. – sędziemu Sądu Rejonowego w S.. Niezasadne są natomiast pozostałe zarzuty odwołania obwinionego.

Obwiniony X. Y. – sędzia Sądu Rejonowego w S., w pierwszej kolejności zarzucił, iż zaskarżony wyrok nie spełnia wymogów wynikających z art. 413 § 1 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p., albowiem w części wstępnej zaskarżonego wyroku jako biorący udział w postępowaniu Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego przy Sądzie Okręgowym w O. został wskazany błędnie „X. Y.” zamiast X.1 Y.1 W ocenie obwinionego, tego rodzaju uchybienie nie podlega sprostowaniu, gdyż nie jest oczywistą omyłką pisarską. Nie można podzielić tego poglądu. Faktem jest, że Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym w [...] błędnie w części wstępnej wyroku z dnia 26 października 2023 r., sygn. akt [...], jako Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego przy Sądzie Okręgowym w O. wpisał obwinionego X. Y., a powinien wpisać SSO X.1 Y.1 Jest to klasyczna omyłka pisarska, gdyż w rozprawie uczestniczył SSO X.1 Y.1 - Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego przy Sądzie Okręgowym w O., która powinna zostać sprostowana w trybie art. 105 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p. Nie sposób uznać, aby to uchybienie miało jakikolwiek wpływ na rozstrzygnięcie wydane przez sąd dyscyplinarny pierwszej instancji.

Kolejnym uchybieniem, na które zwrócił uwagę obwiniony X. Y. sędzia Sądu Rejonowego w S., to brak doręczenia mu zawiadomienia o składzie orzekającym zgodnie z dyspozycją art. 42a § 5 zdanie 3 u.s.p., co spowodowało według Jego oceny, że został pozbawiony prawa do obrony. Zdaniem Sądu Najwyższego, również ten zarzut należy ocenić, w realiach faktycznych niniejszej sprawy, jako niezasadny. Zgodnie z art. 42a § 5 zdanie 3 u.s.p., sąd przy doręczeniu pierwszego pisma w sprawie zawiadamia uprawnionego o składzie rozpoznającym sprawę, a przy każdym kolejnym - jeżeli skład rozpoznający sprawę uległ zmianie. Wniosek w trybie 42a § 5 u.s.p., składa się w terminie 7 dni od dnia zawiadomienia uprawnionego do złożenia wniosku o składzie rozpoznającym sprawę. Po upływie tego terminu, prawo do złożenia wniosku wygasa. Prawdą jest, że w niniejszej sprawie Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym w [...] uchybił obowiązkowi wysłania obwinionemu zawiadomienia o składzie orzekającym wraz z wysłanym zawiadomieniem o wyznaczeniu pierwszego terminu rozprawy na dzień 29 września 2023 r. Niemniej, zauważony przez obwinionego X. Y. - sędziego Sądu Rejonowego w S., błąd został naprawiony poprzez wysłanie zawiadomienia o składzie orzekającym w terminie późniejszym, tj. przed kolejnym terminem rozprawy wyznaczonym na dzień 26 października 2023 r. Należy zauważyć, że na rozprawie w dniu 29 września 2023 r. doszło do otwarcia przewodu sądowego, lecz na tym terminie nie zapadło orzeczenie kończące sprawę, a przewodniczący zarządził przerwę do dnia 26 października 2023 r. m.in. celem wysłania zawiadomienia obwinionemu o składzie orzekającym. Ostatecznie obwiniony X. Y. – sędzia Sądu Rejonowego w S., nie złożył wniosku w trybie art. 42a § 5 u.s.p. Ponadto, obwiniony mógł też złożyć wniosek o wyłączenie sędziego w trybie art. 41 § 1 k.p.k., bądź art. 42 § 1 k.p.k. Ewentualne uchybienia w zakresie procedur związanych z umożliwieniem stronie doprowadzenia do tzw. „testu sędziego,” przewidzianego w art. 42a u.s.p., nie są podstawą domniemania, że w składzie sądu zasiadał sędzia niespełniający w danej sprawie wymogów niezawisłości i bezstronności. W postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 1 lutego 2024 r., sygn. akt V KK 542/23, LEX nr 3666645, podniesiono, że bezpośrednio przed rozpoczęciem przewodu sądowego istnieje także możliwość weryfikacji podstawowych kryteriów służby sędziowskiej, o ile oczywiście istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności

sędziego w danej sprawie, tj. w trybie i na zasadach określonych w art. 41 § 1 i art. 42 § 1 i 4 k.p.k.

Wpływu na treść wyroku zaskarżonego odwołaniem, nie miało również oddalenie przez sąd dyscyplinarny pierwszej instancji wniosku dowodowego o przesłuchanie w charakterze świadka sędzi wizytator w Sądzie Okręgowym w O. X.2 Y.2, na okoliczność prawidłowości, rzetelności i obiektywizmu sporządzonych protokołów wizytacji i lustracji załączonych do akt sprawy. Sąd Najwyższy podziela w tej kwestii stanowisko, zajęte przez Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym w [...] w postanowieniu z dnia 26 października 2023 r. o oddaleniu wniosku o przesłuchanie ww. świadka, gdyż ten wniosek dowodowy w stopniu oczywistym zmierzał do przedłużenia postępowania. Zawsze bowiem sąd dokonuje wstępnej oceny proponowanego dowodu, z tym, że nie jest to ocena dowodu zmierzająca do ustalenia faktów sprawy, tylko poprzedzająca jego przeprowadzenie, czyli tzw. aprioryczna ocena koncentrująca się na kwestii dopuszczalności dowodu oraz jego przydatności dla ustalenia okoliczności stanowiącej tezę dowodową (por. np. M. Cieślak, Polska procedura karna. Podstawowe założenia teoretyczne, Warszawa, s. 364 – 365). Fakt przekroczenia przez obwinionego X. Y. – sędziego Sądu Rejonowego w S., terminów do sporządzenia pisemnych uzasadnień w sprawach wymienionych we wniosku o ukaranie został potwierdzony stosownymi dokumentami. Jak słusznie wskazał sąd dyscyplinarny pierwszej instancji w pisemnych motywach orzeczenia, wizytator sędzia X.2 Y.2 podała w protokole z dnia 10 listopada 2020 r. konkretne dane liczbowe, które stanowiły podstawę oceny pracy obwinionego (k. 188 - 204v akt o sygn. [...]). Powyższe prowadzi do wniosku, że nie zachodziła konieczność ich uzupełnienia poprzez przesłuchanie jako świadka X.2 Y.2. Zebrany w sprawie materiał dowodowy był wystarczający dla ustalenia faktu sporządzania przez obwinionego X. Y. – sędziego Sądu Rejonowego w S., w okresie od dnia 1 listopada 2016 r. do dnia 31 grudnia 2020 r., pisemnych uzasadnień z przekroczeniem terminu z art. 329 k.p.c., jak również potwierdzenia, że doszło do przewlekłości postępowania w dwóch sprawach, a także opóźnień stanowiących naruszenie przepisu art. 767² § 1 k.p.c. w osiemnastu sprawach dotyczących skarg na czynności komornika.

Niezasadny jest też zarzut błędnego, zdaniem Skarżącego, stwierdzenia przez Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym w [...] braku podstaw do wystąpienia do Trybunału Konstytucyjnego z pytaniem prawnym o zgodność przepisów art. 2 ust. 1 i art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, z przepisami art. 45 ust. 1 i art. 176 ust. 1 Konstytucji RP. Sąd Najwyższy nie zgadza się z zaprezentowaną w odwołaniu argumentacją co do braku zgodności wskazanych przepisów powołanej ustawy, z wymienionymi przepisami Konstytucji RP.

Na uwzględnienie zasługiwały zaś zarzuty odwołań odnośnie do rażącej niewspółmierności kary dyscyplinarnej. Krajowa Rada Sądownictwa wskazała, że wymierzona kara dyscyplinarna przeniesienia na inne miejsce służbowe jest karą rażąco niewspółmiernie surową, gdyż jej dolegliwość przekracza stopień winy obwinionego oraz nie uwzględnia właściwości i warunków osobistych sprawcy, tj. w szczególności faktu, że obwiniony nie był wcześniej karany za popełnienie przewinień dyscyplinarnych. Z kolei obwiniony X. Y. – sędzia Sądu Rejonowego w S., w odwołaniu podniósł, że sąd dyscyplinarny pierwszej instancji chociaż w uzasadnieniu wskazuje, że przy wymiarze kary nie brał pod uwagę poprzedniego orzeczenia w sprawie o sygn. akt [...] z uwagi na zatarcie skazania, to orzekł jedną z surowszych kar dyscyplinarnych przewidzianych w u.s.p., nie wskazując przy tym żadnych konkretnych powodów. Obwiniony wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w części orzeczenia o karze i wymierzenie kary upomnienia. Krajowa Rada Sądownictwa wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w części dotyczącej orzeczenia o karze i wymierzenie kary dyscyplinarnej obniżenia wynagrodzenia zasadniczego o 5% na okres 6 miesięcy.

Niewątpliwie samo pojęcie niewspółmierności kary dyscyplinarnej jest niezwykle ocenne, szczególnie z powodu niedookreśloności kryteriów owej „współmierności”. W orzecznictwie karnym dominuje pogląd, że taka rażąca niewspółmierność kary zachodzi wówczas, gdy na podstawie ujawnionych okoliczności, które powinny mieć zasadniczy wpływ na wymiar kary, można było przyjąć, iż zachodziłaby wyraźna różnica pomiędzy karą wymierzoną przez sąd

pierwszej instancji a karą, jaką należałoby wymierzyć w instancji odwoławczej w następstwie prawidłowego zastosowania w sprawie dyrektyw wymiaru kary przewidzianych w k.k. oraz zasad ukształtowanych przez orzecznictwo Sądu Najwyższego (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 września 1973 r., sygn. akt III KR 254/73, OSNPG 1974, z. 3 – 4, poz. 51). Słowo rażący oznacza: „rzucający się w oczy, dający się łatwo stwierdzić, wyraźny, oczywisty, bezsporny, niewątpliwy” (por. M. Szymczak, Słownik języka polskiego. T III, Warszawa 1982, s. 24). W doktrynie karnistycznej, podkreśla się, iż górną granicę kary wymierzanej wyznacza zawsze stopień zawinienia sprawcy, gdyż kara swoją dolegliwością nie może przekraczać intensywności zarzutu stawianego sprawcy. Z kolei dolną granicę wymiaru kary wyznaczają potrzeby prewencji ogólnej, gdyż wymierzona kara nie może być swoją dolegliwością łagodniejsza od dolnego progu społecznej tolerancji (por. A. Zoll, Polityka karna w kontekście obowiązku poszanowania godności osoby karanej, w: J. Utrat – Milecki, Kara w nauce i kulturze, Warszawa 2009, s. 52). Kary dyscyplinarne są przede wszystkim ukierunkowane na zapewnienie prawidłowego wykonywania określonego zawodu (por. W. Koziół, Odpowiedzialność dyscyplinarna sędziów, prokuratorów, adwokatów, radców prawnych i notariuszy, Warszawa 2023, s. 62 – 70). Wskazuje się, że w przypadku kar dyscyplinarnych na pierwszy plan wysuwają się: funkcja wychowawcza, prewencyjna, „wewnątrzsanacyjna” – polegająca na tym, że postępowanie dyscyplinarne służy samooczyszczaniu danej grupy społecznej (por. B. Janusz – Pohl, Optymalizacja sankcji dyscyplinarnej – rozważania w kontekście gwarancyjnej funkcji zakazu *reformationis in peius* na gruncie ustawy o Policji, w: P. Jóźwiak (red), Sankcje dyscyplinarne w służbach mundurowych, Piła 2019, s. 15 – 25). W zakresie orzekania o karze w postępowaniu dyscyplinarnym odpowiednie zastosowanie mają dyrektywy wymiaru kary sformułowane w art. 53 k.k. Kara dyscyplinarna wymierzana w konkretnej sprawie nie może zatem przekraczać stopnia winy i musi należycie uwzględniać stopień społecznej szkodliwości czynu. Sąd dyscyplinarny orzekając karę musi mieć na uwadze, że aby karę dyscyplinarną można było uznać za sprawiedliwą, to powinna być współmierna do społecznej szkodliwości czynu i do stopnia winy oraz uwzględniać jej cele, tj. zarówno prewencję ogólną, jak i indywidualną.

Sąd Najwyższy kierując się powyższym doszedł do przekonania, że wymierzona obwinionemu X. Y. - sędziemu Sądu Rejonowego w S., kara dyscyplinarna przeniesienia na inne miejsce służbowe, tj. do sądu równorzędnego w obszarze właściwości miejscowej Sądu Apelacyjnego w [...]1, określona w art. 109 § 1 pkt 4 u.s.p., w okolicznościach niniejszej sprawy, jest karą rażąco surową. Zdaniem Sądu Najwyższego, adekwatną do stopnia zawinienia oraz stopnia społecznej szkodliwości przypisanego obwinionemu X. Y. - sędziemu Sądu Rejonowego w S., przewinienia dyscyplinarnego będzie kara dyscyplinarna obniżenia wynagrodzenia zasadniczego o 15 % na okres jednego roku, określona w art. 109 § 1 pkt 2a u.s.p. W ocenie Sądu Najwyższego kara ta, w realiach niniejszej sprawy, powinna zrealizować cele jakie stawia się karze orzekanej w postępowaniu dyscyplinarnym sędziów. Cele te natomiast nie zostaną zrealizowane przy przyjęciu wnioskowanej przez Krajową Radę Sądownictwa kary tego samego rodzaju, ale w łagodniejszym wymiarze, tj. obniżenia wynagrodzenia o 5% na okres 6 miesięcy, a tym bardziej przy przyjęciu wnioskowanej przez obwinionego kary upomnienia. Z analizy orzecznictwa sądów dyscyplinarnych wynika, iż karę określoną w art. 109 § 1 pkt 4 u.s.p. orzeka się za ciężkie przewinienia dyscyplinarne. Niewątpliwie jest to kara surowa, bowiem oddziałuje nie tylko na wymiar zawodowy, ale także prywatny i osobisty sędziego (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 października 2017 r., sygn. akt SNO 30/17, LEX nr 2401092). Sąd Najwyższy uwzględnił przy wymiarze kary zarówno okoliczności łagodzące, takie jak wieloletnia służba sędziowska obwinionego i jego niekaralność dyscyplinarną, oraz okoliczności obciążające, w tym wysoki stopień społecznej szkodliwości przypisanego mu przewinienia dyscyplinarnego, zwłaszcza gdy weźmie się pod uwagę czas jego popełnienia (cztery lata). Wymierzona obwinionemu X. Y. – sędziemu Sądu Rejonowego w S., kara dyscyplinarna obniżenia wynagrodzenia zasadniczego o 15 % na okres jednego roku, jest wystarczająco dolegliwa i spełnia, w realiach faktycznych niniejszej sprawy, ustawowe wymagania dotyczące orzeczenia sprawiedliwej kary dyscyplinarnej.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.

[M. T.]

[r.g.]

Jarosław Gałkiewicz

Wiesław Kozielowicz

Zbigniew Korzeniowski